

ВІДГУК

офіційного опонента Скрипки Ганни Володимирівни
на дисертацію Савоша Валентина Олексійовича
«Розвиток готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної
діяльності старшокласників засобами моделювання»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі
спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Впровадження концепції Нової української школи зумовлює зосередження уваги педагогів на формуванні в учнів таких компетентностей, як здатність до навчання впродовж життя, інформаційно-комунікаційної та цифрової компетентності, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій тощо, а, отже, й пошуку нових форм, методів та методик формування та розвитку зазначених компетентностей. Однією з таких форм роботи є самостійна пізнавальна діяльність учнів, а методом навчання – метод моделювання, й тому вчителі природничих наук мають бути готовими до організації таких видів діяльності.

Враховуючи відсутність цілісних наукових досліджень розвитку готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання, прагнення автора створити сприятливі педагогічні умови цього процесу для вчителів – слухачів курсів підвищення кваліфікації, що включали б оптимальне поєднання шляхів, форм, засобів, методів та прийомів, вважаємо проблему дослідження актуальною як в теорії, так і в практиці післядипломної освіти.

Результати наукового дослідження Савоша В. О. можуть бути успішно використані в діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти України, а також в теорії і методиці професійної освіти.

У першому розділі – *«Теоретичні основи готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання»* автором здійснено аналіз психолого-педагогічних джерел з теми дослідження, висвітлено ступінь наукової розробленості проблеми, розкрито сутність поняття *«самостійна пізнавальна діяльність»*; узагальнено поняття моделювання в контексті діяльності учнів, а також аспекти педагогічного

моделювання й визначено його засоби; компоненти, критерії, показники та рівні розвитку готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання; розроблено методики визначення рівнів розвитку готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання; здійснено констатувальний етап експерименту.

Виокремлюючи педагогічні умови розвитку готовності до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання, автор розробив спецкурс «Теорія і практика розвитку готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання», який став основою для складання вчителями фізики програми індивідуальної освітньої траєкторії власного розвитку. Валентин Олексійович обґрунтував взаємозалежність між вмотивованістю вчителя та вмотивованістю учнів до організації та здійснення досліджуваного процесу, що забезпечило виконання однієї з педагогічних умов – підвищення мотивації вчителів фізики до оволодіння знаннями та вміннями організувати самостійну пізнавальну діяльність старшокласників із застосуванням моделювання. Таку педагогічну умову, як цілеспрямоване вправляння вчителів фізики у виконанні дій-складників організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання, розглянуто автором у межах навчального процесу в міжкурсовий період, що забезпечило неперервність у навчанні вчителів.

У другому розділі – *«Обґрунтування та запровадження моделі розвитку готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання»* автором дослідження обґрунтовано та побудовано структурно-функціональну модель; розкрито методику здійснення дослідно-експериментальної роботи; подано й проаналізовано результати експериментальної перевірки моделі розвитку готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання. Здійснена дослідно-експериментальна робота підтверджує

достатню ефективність розробленої структурно-функціональної моделі, що доведено кількісними результатами, представленими у дисертації.

Сформульовані здобувачем положення і висновки забезпечені відповідними методологічними підходами до вивчення предмета дослідження; використанням комплексу взаємопов'язаних дослідницьких методів; результатами успішно здійсненої експериментальної роботи.

Наукова новизна, теоретичне та практичне значення роботи не викликають сумнівів. Ефективність реалізації запропонованого автором комплексу педагогічних умов підтверджують отримані результати, що засвідчили абсолютне зростання рівня готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання після завершення експерименту.

Текст дисертації ідентичний змісту автореферату, відповідає спеціальності, за якою вона подана до захисту.

Позитивно оцінюючи представлену дисертаційну роботу, вважаємо за доцільне висловити окремі міркування, що виникли у процесі рецензування дисертації й потребують окремих уточнень і пояснень.

1. У параграфі 1.1 (ст. 27-28), на нашу думку, доцільно було б здійснити більш ґрунтовний аналіз психолого-педагогічних особливостей навчання старшокласників та обґрунтувати вибір саме цієї вікової категорії для здійснення дисертаційного дослідження.

2. Результати констатувального етапу експерименту сприймалися б чіткіше, якби дисертант результати опитування, представлені в параграфі 1.3 (ст. 94) представив у вигляді діаграм.

3. Робота значно виграла б з точки зору практичної значущості, якби автор дисертаційного дослідження на основі розробленого спецкурсу для вчителів «Теорія і практика розвитку готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання» розробив дистанційний курс та популяризував його не лише в межах експериментальних закладів, але й інших українських закладах післядипломної педагогічної освіти.

4. З метою розвитку полімотиваційного компоненту готовності вчителів фізики до організації самостійної пізнавальної діяльності старшокласників засобами моделювання варто було б включити до структурно-функціональної моделі організацію тематичних конкурсів, турнірів та інших заходів. Проте дане зауваження носить більш рекомендаційний характер, адже результати дослідження показали ефективність реалізації запропонованих автором організаційно-педагогічних умов.

5. Робота містить ряд технічних огріхів (пропущене слово на с.46; неузгодженість слів речення на с.97, с.100 та с.247; неправильно зазначено номер рисунка на с.140; відсутні легенди до діаграм на с.182, с.183, с.188 та с.188 тощо).

Проте зазначені зауваження і побажання не зменшують високу наукову значущість дисертаційного дослідження, яке є самостійним, цілісним, завершеним, що робить певний внесок у розвиток теорії та методики професійної освіти. Публікації автора повністю висвітлюють основні розділи дисертаційного дослідження та його результати.

ВИСНОВОК:

Дисертація відповідає вимогам МОН України та «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567 і дає підстави для присудження Савошу Валентину Олексійовичу наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
теорії і методики середньої освіти
КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського»

Підпис Г.Скрипки засвідчую:

Директор КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського»

Г. В. Скрипка

В. Корецька